
**ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА,
СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК**

УДК 336.1:[346.2:347.7]

DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2025-2-9>**Бодаковський В.Ю.**

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту
Львівського національного університету імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2862-5611>

Рудик О.Р.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту
Львівського національного університету імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0822-0580>

Терешко О.М.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту
Львівського національного університету імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8443-5690>

Bodakovskyy Volodymyr, Rudyk Olga, Tereshko Oleksandra
Ivan Franko National University

**РОЛЬ ІНФРАСТРУКТУРИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ
У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ****THE ROLE OF THE FINANCIAL SYSTEM INFRASTRUCTURE
IN ENSURING UKRAINE'S ECONOMIC GROWTH**

Стаття присвячена ролі інфраструктури фінансової системи у забезпеченні економічного зростання країни, а саме визначенню основних чинників і взаємозв'язків, які відносяться до фінансового середовища та впливають на динаміку ВВП. Виявлено взаємозв'язки між якістю фінансового управління та економічним зростанням, ідентифіковано основні методи, важелі та інструменти, які використовуються фінансовою наукою, перспективні для імплементації в фінансово-правову архітектуру економіки. Актуалізовано роль фінансової системи при формуванні стратегії забезпечення сталого економічного зростання країни, сформовано пропозиції, які дозволяють впровадити в систему державного управління систему синтетичних індикаторів моніторингу та своєчасного реагування на зміну динаміки економічних процесів у суспільстві, здійснювати тактичне управління мікро- та макрорівнем, здійснювати аналітичну декомпозицію ВВП і його похідних індикаторів. Наукові розвідки та оцінка доробку вчених-фінансистів дозволили сформулювати власну системну позицію щодо ролі фінансової системи в забезпеченні економічного зростання країни.

Ключові слова: фінансова система, інфраструктура фінансової системи, фінансова політика, економічне зростання, фінансово-економічний розвиток, валовий внутрішній продукт, національне багатство, суспільне благо, синтетичні фінансові індикатори.

The article is devoted to the role of the financial system infrastructure in ensuring the country's economic growth, namely, to identifying the main factors and relationships that relate to the financial environment and affect the dynamics of GDP, public good, and national wealth. A scientific study of the main scientific works in the field of financial research at the macro level, namely the financial system, its infrastructure and financial impact on socio-economic, political and social processes, implementation of financial policy, identification of explicit and implicit factors for the formation of an effective system of strategic management at the macro level, information on the main properties of the financial system infrastructure to identify areas and tools for managing economic growth in Ukraine in the conditions of the NEP is carried out. In order to obtain appropriate scientific results in the study of the impact of the financial system on the country's economic growth, the author uses the main scientific methods, namely empirical methods

to identify the main factors of the financial system related to economic growth, changes in the structure of GDP and the quality of financial processes; theoretical methods to adapt financial paradigms to the current economic realities of Ukrainian society; and synthesis to develop relevant recommendations for improving the management of financial relations; abstraction – to identify and adapt potential instruments of financial management of economic growth to the requirements of today; generalization – to update the mechanism of management of the financial system infrastructure as a component of the country's economy, which ensures effective and timely implementation of financial and economic policy at the macro level. The article reveals the relationship between the quality of financial management and economic growth, identifies the main methods, levers and tools used by financial science that are promising for implementation in the financial and legal architecture of the economy. The role of the financial system in the formation of a strategy for ensuring sustainable economic growth of the country is actualized, proposals are formulated that allow the introduction into the public administration system of a system of synthetic indicators for monitoring and timely response to changes in the dynamics of economic processes in society, tactical management of the micro and macro levels, analytical decomposition of GDP and its derivative indicators. Scientific research and evaluation of the work of financial scientists allowed us to form our own systematic position on the role of the financial system in ensuring the country's economic growth, the importance of financial processes and the relevance of economic relations in society in the development of economic development policy at the macro level.

Keywords: financial system, financial system infrastructure, financial policy, economic growth, financial and economic development, gross domestic product, national wealth, public good, synthetic financial indicators.

Постановка проблеми. Фінансова система – це невід’ємна компонента економічного середовища суверенного суспільства. Від належної організації, з фінансово-правової позиції, алгоритмів функціонування об’єктів її інфраструктури залежать фінансово-економічні процеси, якість взаємовідносин між суб’єктами підприємництва, фізичними особами та державою. Якісні та кількісні ознаки системи визначаються установленим правовим середовищем та потребами, які виникають в умовах політико-економічної діяльності представників суспільства. Зазначене свідчить про потребу науковців і практиків у постійному моніторингу економіки країни для її своєчасної трансформації, забезпечення сталого зростання основних макрофінансових показників та економічного росту. В умовах виникнення світових фінансових криз та гібридних агресивних дій недружніх суб’єктів щодо України як суверенної держави присутня потреба у формуванні новітньої парадигми вдосконалення фінансово-економічної архітектури суспільства, яка дозволить через управління фінансовими процесами на макро-, мезо- і мікрорівнях створити передумови для стабільного економічного зростання та безперебійного функціонування економіки. Роль фінансової системи країни у забезпеченні економічного зростання є важливою, адже від рівня фінансово-правового захисту суб’єктів підприємницької діяльності та організації їх взаємовідносин залежить результативність підприємницького середовища, рівень зростання інвестиційного капіталу, ріст нагромаджень у громадян, величина платоспроможного попиту, доцільність реалізації проектів за допомогою кредитних коштів, рентабельність підприємницьких проектів та, в цілому,

макроекономічна результативність в осяжному майбутньому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фінансовій системі як компоненті економіки країни на теоретико-правовому та практичному рівні, насамперед її інфраструктурі, присвячена значна кількість наукових досліджень, зокрема: В. Базилевича, О. Василика [1], В. Венгер [3], О. Глущенко, О. Грачова [2], Я. Дропи [4], А. Загороднього [5], В. Коваленка, О. Ковалюка, М. Крупки [1], Т. Латковської, Л. Миргородської [8], А. Нестеренко [10], О. Шитко [11] тощо. Проблематикою економічного зростання й економічного розвитку займалися багато науковців, як в Україні, так і за її межами. Серед них: Б. Бабаєв, Р. Дорнбуш, С. Дубровський, В. Кондрашова [9], К. Крохін, М. Петраков, Л. Петкова [6], А. Расулев, Дж. Сакс, А. Селезньов, Ф. Ларрен, Ст. Фішер, Р. Шмалензі, Д. Череватський [9], В. Чекіна, К. Хубієв, Л. Чередниченко [7] та ін. Однак, попри численні наукові досягнення, вплив фінансової системи на економічне зростання не досліджено комплексно, відсутні установлені парадигми та системне бачення на її роль в зміні динаміки макрофінансових показників.

Метою статті є визначення на теоретико-методологічному рівні ролі фінансової системи у забезпеченні економічного зростання країни.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна фінансова наука не дає однозначної відповіді щодо суті, структури та основних парадигм функціонування фінансової системи, ефективних інструментів управління фінансовими процесами та рівня їх впливу на динамічні процеси в економіці країни. Присутні два установлені погляди на фінансове середовище: 1) вчені розвинутих країн ЄС та США розглядають його

з позиції макрорівня (ідентифікують фінансові ринки та, опосередковано, державні фінанси); 2) східноєвропейські науковці є прихильниками державо центричності у сфері фінансів (державні фінанси утверджуються як основа економічного життя суспільства, є економічною концепцією, що сприяє виконанню домінуючої функції держави, фокусуючись на політиці, яка спрямовує використання ресурсів і стратегій фінансування, таких як позики та оподаткування [13, с. 172].

На наш погляд, державні фінанси відіграють значну роль у формуванні потенціалу фінансово-господарської діяльності. Розподільна парадигма фінансів чітко окреслює роль держави у життєдіяльності суспільства, створенні, розподілі та перерозподілі ВВП. Вважаємо, що правові положення в комплексі з поточною державною фінансово-економічною політикою формують передумови для реалізації підприємницьких проєктів, створення фінансових ресурсів на мікро- та макрорівнях, забезпечують захист від експліцитних та імпліцитних негативних явищ представників економіки в довготерміновій перспективі.

Необхідно наголосити, що фінансову систему в українському науковому середовищі розглядають з позиції фінансів і фінансового права: 1) як складну багаторівневу систему відкритого типу, що є структурованою сукупністю організованих і взаємопов'язаних елементів, об'єднаних загальним функціонуванням та єдиною метою, типами економічних відносин, які охоплюють усі форми державних та приватних фінансів [10, с. 75]; 2) як сукупність регульованих фінансово-правовими нормами окремих елементів фінансових відносин та фінансових інститутів, за допомогою яких держава створює, розподіляє та використовує централізовані та децентралізовані грошові фонди (централізовані державні фонди (державного бюджету), фінанси підприємницьких структур, централізовані цільові фонди, державний кредит, резервні та страхові фонди, фінансовий ринок [5, с. 371].

Фінансова система, на нашу думку, є сукупністю суб'єктів її інфраструктури, а саме фінансово-кредитних інститутів, установ і організацій різних форм власності, взаємовідносини між якими регламентовані інституційним середовищем у суспільстві за допомогою усталених правових норм, забезпечують формування, розподіл та перерозподіл ВВП, суспільного блага та національного багатства, формують умови для безперебійного функціонування економіки країни, її росту та зростання. Особливістю управління фінансовими процесами, які відбуваються у системі, вважаємо, є їх конвергентність, нелінійний вплив на сфери і ланки, присутня потреба врахування статичних і динамічних

ознак окремих компонент фінансового середовища, тісного взаємозв'язку усіх складових національної та світової економік. В процесі наших попередніх досліджень нами актуалізовано інфраструктуру фінансової системи як статичне та динамічне явища. Прерогатива її формування, на наше переконання, присутня у державі. Усі статичні компоненти фінансового середовища країни формуються виключно для узгодження суспільних відносин як на мікро- так і на макрорівні. А від їх якісних ознак та правового статусу залежить актуальність фінансової діяльності, особливо в довготерміновій перспективі [1]. Динамічність фінансової системи необхідно, на наше глибоке переконання, розглядати як «сукупність проявів фінансової діяльності та її правове визнання в країні з сформованою державною архітектурою. Присутня комплементарність між динамічними та статичними ознаками фінансової системи, які доцільно гармонізувати за допомогою інфраструктури як доречної фінансової категорії» [1].

Отже, інфраструктура – є обов'язкової складовою фінансової системи, забезпечує належне функціонування держави, юридичних і фізичних осіб. Представлена в економіці фінансовими інститутами, які здійснюють управління фінансовими відносинами, організовують їх реалізацію, правовий статус, захист інтересів учасників, а на макрорівні, переважно, сприяють формуванню, розподілу та перерозподілу ВВП, додатково – перетворюють заощадження на інвестиційний капітал. Відповідальна сфера системи: фінансовий ринок, а саме ринки грошей і капіталів (кредитний і цінних паперів). П. Самуельсон вважав, що держава свідомо вкладає інвестиції в інфраструктуру, оскільки «збільшення суспільного допоміжного капіталу» створює «невловимі вигоди, від яких не варто очікувати грошових прибутків для приватних інвесторів», тому що «масштаби деяких із них досить великі для обмежених ринків приватного капіталу, а інші будуть окупатися надто довго, щоб зацікавити приватних інвесторів» [2]. Зазначене свідчить, що державо центричність є актуальною, особливо для України в умовах агресії росії та глобальних викликів. Дозволяє швидко реагувати на зміну фінансового середовища країни, змінювати напрями розподілу ВВП, акумулювати тимчасово вільний фінансовий капітал для його використання в актуальних економічних проєктах, сприяє захисту соціальних, політичних, безпекових та економічних інтересів суспільства. Фінансова система України в умовах сьогодення оцінюється з позиції захисту її суверенного середовища в правовій площині. Її метою є забезпечення фінансування армії, розвиток воєнного оборонної галузі,

підвищення здатності підприємств долати кризи, отримувати та направляти фінансові ресурси на захист країни [6, с. 141].

Доречно наголосити, що в економічній системі відбувається в процесі здійснення фінансових відносин, на нашу думку, трансформація грошових коштів спочатку у фінансові ресурси, а потім у фінансовий капітал, який є основою для формування позитивної динаміки економічного зростання в країні. На підставі досліджень Я. Дропи [4], можемо стверджувати, що фінансові ресурси формуються в умовах розподілу та перерозподілу грошових коштів, їх якісні та кількісні характеристики залежать від фіскального середовища, ефективності підприємств та добробуту населення, сприяють розвитку країни, трансформації фінансово-економічних взаємовідносин. Отже, можемо наголосити, що фінансова система прямо й опосередковано впливає на показники економічного зростання, яке, як явище, відноситься до макроекономічної динаміки, яка є зміною економічних характеристик (параметрів), розвиток елементів (підсистем) макроекономіки в часі внаслідок їх взаємодії. Таких елементів, як зазначає В. Кириленко, є чотири: виробництво, обмін, розподіл, споживання. Поширеними напрямками теоретико-методологічних досліджень є: сфера бізнесу (виробництва), інвестиції, сектор домогосподарств (споживання, заощадження, пропозиції праці), держава, закордон, сфера грошово-кредитного обігу (фінансово-банківський сектор) [7, с. 89]. На наше переконання, напрями досліджень економічної теорії та фінансів, як усталених наук, перетинаються, засвідчують про суміжні інтереси в умовах організації фінансово-економічної діяльності членів суспільства. Роль інфраструктури фінансової системи доцільно розглядати з погляду на загальноприйняті в науковому середовищі її сфери та ланки. Адже в правовому полі фінансовий простір ідентифікується фрагментарно, наявні окремі закони та нормативні акти, які регулюють фінансові відносини, Закон України «Про фінансову систему України» відсутній. Це не сприяє розвитку економіки та фінансової науки. Присутня потреба у колегіальному рішенні представників законодавчої влади та вчених-фінансистів для вирішення зазначеної проблеми, що дозволить покращити управління фінансами України, трансформувати державні органи управління, імплементувати сучасні методи та важелі в алгоритми діяльності представників підприємницької діяльності. Адже виключно в умовах ідентифікації явищ та процесів виникає можливість їх оцінити, змінити, аналізувати.

Складність актуалізації ролі фінансової системи у економічному зростанні країни полягає в наявності низки підходів до розуміння

системи, а саме економічного, наприклад, прихильником є В. Венгер [3, ст. 25], структурного, який підтримує Л. Миргородська [8 ст. 9], ринкового, який розглядає в свої працях, наприклад, О. Шитко [11, ст. 66] та правового. На наш погляд, необхідно розглядати результативність макрофінансового управління з функціональної організаційної позиції, адже Міністерство фінансів та Національний банк України [12] отримали правовий статус, який дозволяє безпосередньо впливати на фінансово-економічні процеси в суспільстві як в коротко- так і довготерміновій перспективі.

Отже, виходячи з наших наукових розвідок, роль інфраструктури фінансової системи в забезпеченні економічного зростання країни, вважаємо, необхідно розглядати з позиції:

1. Фінансів державної сфери. Враховуємо вплив: бюджетної політики, а також такі синтетичні фінансові індикатори, як: структура доходів і видатків бюджетів, бюджетного дефіциту, державного кредиту, якість податкового середовища, податковий тягар. Бюджетна політика безпосередньо впливає на формування, розподіл і перерозподіл ВВП. Її реалізація – це довготермінові наслідки для економіки країни, здатність конкурувати на міжнародних ринках та основа економічного зростання, адже без належної організації суспільства не можливо забезпечити сталий розвиток та сформувати напрями активізації суб'єктів підприємництва. Структура доходів і видатків безпосередньо впливає на ефективність державного управління фінансовими процесами на макрорівні, взаємодію суб'єктів в країні. Бюджетний дефіцит, залежно від неокейнсіанського, неокласичного та інституційного погляду є як позитивним так і негативним фінансовим явищем. На наш погляд, необхідно враховувати фінансовий ефект від політики формування бюджетного дефіциту в країні: негативний («проїдання бюджету», яке формує в осяжному майбутньому фінансову кризу та руйнування позитивної економічної динаміки), позитивний («інвестиційний ефект», який завдяки прагматичному вкладенні вивільнених фінансових ресурсів на макрорівні в фінансово результативні проекти чи інфраструктуру фінансової системи дозволяє уникнути негативних явищ в довготерміновій перспективі завдяки пришвидшеній акумуляції капіталу внаслідок зазначених дій держави, формує передумови для економічного зростання і росту в країні). Державний кредит як і бюджетний дефіцит володіє імпліцитними та експліцитними фінансовими характеристиками. Завдяки інфраструктурі фінансової системи залучення та подальше вкладення в перспективні проекти фінансового капіталу на макрорівні дозволяє

трансформувати економіку країни та створити інноваційні напрями діяльності. Якість податкового середовища та рівень податкового тягара впливають на рівень тіньової економіки, макрофінансову результативність держави, купівельну спроможність фізичних осіб, рентабельність підприємств та є основними чинниками сповільнення або прискорення економічного зростання в країні. Вважаємо, що від належної організації державних фінансів як сфери фінансової системи залежать усі наявні сфери країни.

2. Фінансів банківської сфери. Враховуємо: грошову, кредитну та макропруденційну політики, в тому числі синтетичні фінансові індикатори: стабільність національної грошової одиниці, її позицію в міжнародному фінансовому середовищі, купівельну спроможність грошових інструментів, рівень доступу та вартість тимчасово вільного капіталу на внутрішньому і зовнішньому ринках, стабільність фінансово-кредитної системи, інвестиційний капітал, динамічні зміни вартості фінансових ресурсів і трансакційні витрати. Грошова і кредитна політика є основними інструментами впливу НБУ, які дозволяють утримувати монетарне середовище у стабільному стані, що дозволяє усім суб'єктам економіки здійснювати діяльність та реалізовувати фінансові відносини. Зазначені політики спроможні сповільнювати та пришвидшувати економічне зростання для досягнення довготермінових цілей на основі отриманих прогнозів. Їх реалізація тісно пов'язана з експортом чи імпортом як основою фінансової спроможності країни. Макропруденційна політика забезпечує стабільність та безперебійність фінансово-господарських процесів.

3. Фінансів підприємницького сектору. Актуальними є: сальдо платіжного балансу, рівень економічної самодостатності та незалежності, фінансова результативність на макrorівні за галузями, структура підприємницького середовища, фінансово-економічна безпека суб'єктів господарювання, рівень кредитної залежності тощо. Доречно наголосити, що сальдо платіжного балансу є основним індикатором міжнародних фінансових відносин в країні, адже дозволяє не тільки покращити економічне зростання, а й сприяє залученню інвестиційного капіталу завдяки новим міжнародним ринкам. Цей фінансовий синтетичний індикатор засвідчує спроможність інфраструктури фінансової системи країни впливати на фінанси держави, підприємств та домогосподарств. Є основою для оцінки ефективності функціонування фінансових ринків. Зазначене засвідчує про прямий вплив міжнародних взаємовідносин на добробут населення, спроможність держави, ефективність галузей чи окремих представників підприємництва в країні. В умовах агресії росії актуалізується

фінансово-господарська незалежність підприємницького середовища. Це пов'язано з потребою в релокації бізнесу, зміні логістичних ланцюгів, захисту безперебійності виробництва, зменшенні вартості виробництва чи надання послуг, які дуже чутливі до світових фінансових, політичних чи безпекових криз.

4. Фінансів фізичних осіб. Необхідно ідентифікувати: купівельну спроможність, рівень заощаджень, фінансову «подушку» представників суспільства, рівень безробіття, кредитну залежність, інвестиційний потенціал та його тенденції, структуру населення тощо. Купівельна спроможність фізичних осіб є запорукою безперебійності фінансових процесів, які пов'язані з суб'єктами підприємництва і державою. Від неї залежить рівень, якість та стабільність економічного зростання країни в осяжному майбутньому. Рівень заощаджень, як синтетичний фінансовий індикатор, засвідчує інвестиційний потенціал внутрішніх компонент фінансової системи. В Україні, наприклад, низький рівень фінансової спроможності громадян є однією з причин відсутності ринку цінних паперів. «Фінансова подушка» у населення засвідчує про спроможність його автономної життєдіяльності при втраті джерел доходу, що може на макrorівні сформулювати передумови для збільшення дефіциту державних бюджетів, зростання касових розривів у підприємницькому середовищі, зниження економічного зростання та росту в країні тощо. Рівень безробіття та кредитна залежність є взаємопов'язаними синтетичними фінансовими індикаторами, які на макrorівні без належного моніторингу державними органами влади стають причинами структурних фінансових криз. Будь які негативні явища при високих значеннях цих показники можуть дестабілізувати економіку країни на довгий проміжок часу. Інвестиційний потенціал фізичних осіб забезпечує розвиток внутрішнього фінансового ринку як компоненти інфраструктури фінансової системи та унеможливорює відтік капіталу за межі країни. Дозволяє стимулювати підприємницьку діяльність, розвиток ринків, формує кумулятивний ефект при його реалізації, що і є запорукою економічного зростання. Структура населення з позиції фінансів засвідчує можливості на макrorівні фінансових інститутів стимулювати реалізацію фінансових відносин за законодавчо закріпленими напрямами в суспільстві. Зазвичай молодь віддає перевагу фінансовим вкладенням в освіту та створення малих підприємницьких проектів. Представники суспільства середнього віку цікавляться іпотечним ринком, активно інвестують та формують пенсійні накопичення. Населення у пенсійному віці переважно або підтримує власний фінансовий статус або витрачає фінансовий капітал на поточні потреби. На жаль,

в українських реаліях спостерігається негативна економічна динаміка, яка свідчить про зубожіння фізичних осіб, руйнування усталених фінансових взаємовідносин та зменшення середньостатистичного рівня фінансової спроможності в суспільстві.

Висновки. На підставі проведеного теоретико-методологічного дослідження фінансової системи можемо стверджувати про її беззаперечну роль у формуванні передумов для економічного зростання чи росту в країні. Необхідно враховувати, що державо центричність до формування та управління інфраструктурою системи визначає основні положення та вплив на фінансові процеси, які відбуваються в економічному середовищі України. Потребує актуалізації та подальших досліджень інвестування в інфраструктуру, адже від підвищення якості фінансових відносин в суспільстві прямопропорційно залежить економічне зростання в довготерміновій перспективі.

Основними сферами фінансової системи, на наш погляд, які впливають на макроекономічні показники є: державні фінанси і фінансові ринки. Фінанси державного, банківського, підприємницького секторів, фізичних осіб через призму податкового середовища формують напрями, інструменти, правову специфіку для зменшення чи збільшення макроекономічних показників, особливо ВВП, суспільного блага та національного багатства. Серед основних синтетичних фінансових індикаторів, які необхідно актуалізувати при плануванні, прогнозуванні чи оперативному управлінні економічним зростанням на макrorівні країни, на нашу думку, є: 1) державний кредит; 2) бюджетний дефіцит; 3) податкове навантаження; 4) інвестиційний капітал; 5) платіжний баланс країни; 6) фінансово-господарська незалежність підприємницького сектору; 7) фінансова результативність за галузями; 8) фінансовий статус фізичних осіб.

Список використаних джерел:

1. Бодаковський В. Ю. Концептуалізація інфраструктури фінансової системи на основі її динамічних і статичних ознак. *Управління змінами та інновації*. 2024. № 9. С. 65–70. DOI: <https://doi.org/10.32782/CMI/2024-9-13>
2. Бодаковський В. Ю., Ванькович Д. В. Науково-методичні аспекти дослідження комплементарності між економічними категоріями фінансова система, механізм та інфраструктура. *Київський економічний науковий журнал*. 2024. № 4. С. 22–29. DOI: [10.32782/2786-765X/2024-4-3](https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-4-3)
3. Венгер В. В. Фінанси : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019 р. 432 с.
4. Дропа Я. Б. Фінансові ресурси розвитку національної економіки України: монографія. Львів : ЛНУ імені Іван Франка, 2017. 426 с.
5. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. Фінансовий словник, 4-те вид., випр. та доп. Київ : «Знання». 2002. 566 с.
6. Коробцова Д. В. Правове забезпечення фінансової безпеки держави в умовах воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 2. С. 141–146.
7. Макроекономіка: курс лекцій : Навчальний посібник для дистанційного навчання / За ред. В. В. Кириленка. Тернопіль : «Економічна думка», 2008. 250 с.
8. Миргородська Л. О. Фінансові системи зарубіжних країн : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2008 р. 320 с.
9. Мельник Г. В., Чемерис Є. Т. Дослідження взаємозв'язку і взаємозалежності понять «економічне зростання» і «економічний розвиток». *Економічний вісник Донбасу*. 2017. № 2 (48). С. 50–54.
10. Нестеренко А. С. Фінансова система України : правова характеристика та законодавче регулювання : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2014. 455 с.
11. Шитко О. П. Фінансова система: підходи до визначення та кількісної оцінки. *Актуальні проблеми економіки*. 2006. № 4. С. 66–73.
12. Фінансова стабільність. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/stability>
13. Finkler S. A. Financial Management for Public, Health, and Not-for-Profit Organizations. Upper Saddle. NJ : Pearson Prentice-Hall. 2004. Vol. 2nd ed. 636 p.

References:

1. Bodakovskyy V. Yu. (2024) Kontseptualizatsiya infrastruktury finansovoyi sistemi na osnovi yiyi dinamichnih i statichnih oznak [Conceptualization of the infrastructure of the financial system based on its dynamic and static features]. *Upravlinnya zminami ta innovatsiyi – Change management and innovation*. Vol. 9, 65–70. DOI: <https://doi.org/10.32782/CMI/2024-9-13>
2. Bodakovskyy V. Yu., Vankovuch D. V. (2024) Naukovo-metodychni aspekty doslidzhennia komplementarnosti mizh ekonomichnymy katehorihamy finansova systema, mekhanizm ta infrastruktura [Scientific and methodological aspects of studying complementarity between economic categories: financial system, mechanism and infrastructure]. *Kyivskiy ekonomichnyi naukovi zhurnal – Kyiv Economic Scientific Journal*. Vol. 4, pp. 22–29. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-4-3>
3. Venger V. V. (2019) Finansy [Finances]. Kyiv : Tsentr uchbovoi literatury, 432 p. (in Ukrainian)

4. Dropa, Y. B. (2017) Finansovi resursy rozvytku natsional'noyi ekonomiky Ukrainy [Financial resources for the development of the national economy of Ukraine]. Ivan Franko Lviv National University, 424 p. (in Ukrainian)
5. Zagorodniy A. G., Voznyuk G. L., Smovzshenko T. S. (2002) Finansovuy slovnuk [Financial Dictionary]. Kyiv : "Znanya". 566 p. (in Ukrainian)
6. Korobtsova D. V. (2022) Pravove zabezpechennia finansovoi bezpeky derzhavy v umovakh voiennoho stanu [Legal support for the financial security of the state under martial law]. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo – Analytical and comparative law*. Vol. 2, pp. 141–146.
7. Kurulenko V. V. (Eds) (2008) Makroekonomika [Macroeconomics]. Ternopil: "Ekonomitchna dymka", 250 p. (in Ukrainian)
8. Murgorodska L. O. (2008) Finansovi systemy zarubizhnykh krain [Financial systems of foreign countries]. Kyiv : Tsentru uchbovoi literatury. 320 p. (in Ukrainian)
9. Melnyk H. V., Chemerys Ye. T. (2017) Doslidzhennia vzaiemozviazku i vzaiemozalezhnosti poniat "ekonomichne zrostantia" i "ekonomichni rozvytok" [Research into the relationship and interdependence of the concepts of "economic growth" and "economic development"]. *Ekonomichniy visnyk Donbasu – Economic Bulletin of Donbass*. Vol. 2 (48), pp. 50–54.
10. Nesterenko A. S. (2014) Finansova systema Ukrainy : pravova kharakterystyka ta zakonodavche rehuliuвання [Financial system of Ukraine: legal characteristics and legislative regulation] : dys.... d-ra yurud. nauk : 12.00.07 / Nats. un.-t "Odeska yurydychna akademiia". Odessa. 455 p. (in Ukrainian)
11. Shutko O. P. (2006) Finansova systema: pidkhody do vyznachennia ta kilkisnoi otsinky [Financial system: approaches to definition and quantification]. *Aktualni problemy ekonomiky – Actual problems of the economy*. Vol. 4, pp. 66–73.
12. Finansova stabilnist. Natsionalnyi bank Ukrainy. [Financial stability. National Bank of Ukraine]. URL: <https://bank.gov.ua/ua/stability>
13. Finkler S. A. (2004) Financial Management for Public, Health, and Not-for-Profit Organizations. Upper Saddle. NJ : Pearson Prentice-Hall. Vol. 2nd ed. 636 p.